

**Румяна
ГЕНАДИЕВА**

Тихомир СТОЙЧЕВ:

Целта на атаките е демонстрация и масов страх

Тихомир Стойчев е роден на 23 февруари 1953 г. в София. Завършил е история във ВТУ "Св. Кирил и Методий", слушателски курс в Академията на МВР и политология. Специализирал е управление и овладяване на кризи. Работил е на различни длъжности в МВР, в Националната служба за сигурност и в Централната служба за борба с организираната престъпност. Директор на ЦСБОП през 1991-1992 г. Председател на Национален антикриминален и антитерористичен форум (НААФ). Автор на три книги. В момента е преподавател в Нов български университет в департамент „Национална и международна сигурност,,

Кървавият терористичен акт в Лондон е пореден отзвук на сблъсък на интереси, който не е първи и няма да бъде последен, предупреждава експертът по национална сигурност

- Г-н Стойчев, как ще коментирате поредния кървав атентат в Англия?

- Като пореден. Убеден съм, че с досегашните политики и мерки повечето от т.нар. „анти-терористични“ страни допринасят не за управление на конфликтите и тяхното разрешаване. В това се крие и съвременната философия на елитите. Едни, които имат отношение към изживявания като „световно правителство“, всъщност се борят за хегемония, за доминиращо присъствие в политическия и икономически живот на страните, засегнати от конфликтите. Другите, удобно разположени в тяхната сянка и подложили шеги за милостиня, охотно приемат ролята на колониална администрация, поддържана от големите играчи. Срещу тази поза те се причисляват към местните регионални и национални скъпо платени елити, които в своята игра и цели поставят народите си в пълна зависимост. Кървавият атентат в Лондон е само пореден отзвук на сблъсък на интереси, който не е първи и няма да бъде последен.

- Да очакваме ли още такива терористични нападения?

- Безспорно. Видимо терористичната престъпност е част от арсенала не само на поставящите си политически задачи малцинства, но и на престъпни структури. Дори у нас имаме достатъчно при-

В геополитически план днес тече нова битка за стара Европа, убеден е експертът.

мери, въпреки че МВР и другите ни служби от година на година отчитат почти рекордни успешни за тях резултати. А цяла поредица от убийства и сега остават в графата „неразкрити“, което означава, че у нас няма отговор на това дали този тероризъм има само криминални, или по-сложни икономически и политически корени. И цели.

- Защо въпреки мерките за сигурност тези атентати продължават? Къде бърка Европа?

- Европа е сбъркала отдавна. Старите страни членки по същество са колонизаторите на страните от Близкия изток и Африка, а краят на колониализма официално приключи през XX век. Това е дало неми-

нем отпечатък в отношенията на хората от тези региони. Да не забравяме, че „Мюсюлмански братя“ се появяват с идея да обединят египтяните за борба срещу английските колонизатори. Едва по-късно в арсенала на радикализираните членове влизат термини като „борба с неверниците“ вътре в религията. Не малка част от днешните терористи, независимо от името на своята организация, копират този опит. През XX век водещи европейски държави започват охотно да приемат граждани от страни, в които ислямът е доминираща религия, главно заради нуждата от евтина работна ръка, готова да поеме всякаква низкоплатена и непрестижна работа, за която местни изпълнители не се намират. Следващите поколения на гастарбайтерите обаче, родени в съответните страни и образовали се в тях, очакват пълноценно признание и интеграция, които не получават.

Изживявайки сегрегация, фрустрация в известен смисъл, те се връщат към собствените малки общности, където получават разбиране и сигурност. Стават „те“, докато местните са отхвърлящото ги общество, демонстриращо все повече неприязън, дори на места открита ксенофобия. Обществото са „другите“, силните, имащите гарантирано по-добри условия за положително движение в обществената стратификация. И закономерно слабите отговарят с онова, което имат. Сега радикалните учения и опит на исляма са мотивиращ инструмент, но утре със същия успех може да бъдат събудени от историята опитът на различни социал-революционни основания и техни терористични форми.

- Каква е целта на атентатите?

- На първо място демонстрация - на възможности, несъгласие, на способности. Разбира се, всяване на масов страх, с което се цели промяна на обществените нагласи, предизвикване на недоволства, насочени срещу политическите елити. Друга цел е разбиване на състоянието на международното сътрудничество, доколкото го има. Има и елемент на доказване на закъснелия с появата си ислям, който сякаш изживява своя нов ренесанс.

- Как се промени профилът на терористите през последните години?

- Винаги в подобни движения профилите на активните участници са най-разнообразни. Терористичните движения винаги са давали поле за изява на авантюристи, криминални елементи, насилници по професия и природа. За тях това е шанс да прикрият своите отклонения, деформации с привидно справедливи каузи. Не са

Претоварваме се с писане и преписване на стратегии, но не гарантираме тяхното изпълнение и контрол

САЩ гледат с опасение на егна суверенна Европа, която би могла да стане равнопоставен партньор с Русия

малко маргинализираните елементи, които намират с участието си в терористичните организации своя близка среда, при което очакват социални, политически и икономически успехи. Има също директно или индиректно пострадали от политически манипулации в съответните държави, инспирирани

отвън, продължили с военни или паравоенни намеси. При последните се дава тласък на информации, които рушат общественото устройство, мотивират противоречия. Близки на жертви в тях също придобиват достатъчно мотиви да мъкнат на онези, които смятат или възприемат за виновни. По-голяма част от духовните водачи именно това

В България съществуват скрити договори и обвързаности, които не позволяват появата на отговорни политици, способни да поведаат страната към проспериращо развитие

проповядват, внушават, обещаваат. Факт е, че получават нарастваща подкрепа и влияние. И раз-

ширяват своите организации, числото на активните участници, на по-явни или скрити поддръжници. Ако световен Халифат е по-скоро невъзможен, то виждаме как в някои държави отделни клетки и дори индивиди се радикализират, провеждат нападателни акции, докато отдалечени терористични органи-

зации си приписват заслуги за това. Може да е акт на пропаганда, но може да е и потвърждение, че Халифатът се е претворил в нещо като международна конфедерация.

- **Какво ги мотивира да се самовзривяват и да убиват невинни хора?**

- Манипулацията. Нерядко освен повлияни от нови идеологемеи, тези хора попадат и в кръга на интереси на влиятелни политици, геополитически играчи, които сякаш преподреждат света, облъсквайки се в битка за своето влияние и доказване. Съвременните политически, пропагандни технологии, психологията, медицината и фармацевтиката отидоха много напред, като техните средства се използват пълноценно както от видимите, самообявяващи се терористични организации, техните лидери, така и от различни специални служби, които са непо-

средствените изпълнители на голямата политика на различни държави и коалиции.

- **Потокът бежанци към Европа с размерите на преселение на народите промени много неща. Сценарий ли беше това и кой има интерес от него?**

- Множество са факторите и оттам - заинтересованите. Местните елити в засегнатите от конфликти, пораждащи тероризъм държави са заинтересовани да отслабват вътрешната съпротива, конкуренцията за власт и оттам - правото да бъдат управлявани съответните общества и техните ресурси. Когато се стреля отвсякъде, падат бомби, ракети, трещят взривове, хората масово избират бягството. Глобализацията предложи като панацея свободното движение на хора, стоки, капитали, технологии, информация. Кой би се отказал да заживее на ново, богато и уредено място. И кой, с какви средства, след като непрекъснато рекламира себе си като богат, проспериращ и демократичен субект, би успял да отблъсне от себе си онези, които не живеят в такива условия. Описанията за подобаващо ниво и качество на живот от западните държави видимо привлича. В геополитически план днес тече нова битка за стара Европа. Дали тя ще се запази и просперира, дали ще съумее да води суверенна политика, отговаряща на философията, заложената в европейското единство, в прок-

Халифатът се е претворил в нещо като международна конфедерация

ламираните ценности, ще зависи много. Днес не толкова европейските държави и техните елити, колкото САЩ гледат с опасение на една суверенна Европа, която би могла да стане равнопоставен партньор с Русия. Това е другият вектор, който предопределя повлияването, целевото активизиране на невъобразимата по своя размер миграция. Самите мигранти носят със себе си проблеми, които в един момент се очертават като нерешими за отделни европейски държави, за ЕС като цяло.

- **Ще деградира ли Европа? Изглежда като буря с барут, на което могат да палнат клечката веднага.**

- Европа вече деградира. Тя изгради елит, който се оплита в множество бълвана ежеминутно документация. Мнения, възгледи, решения, облечени в най-разнообразни форми, ни заливат, опитват се да се наложат като модели за вътрешно-национални решения. В същото време те и като теория, и като практика не са убедителни, не са гарантирани с капацитет за изпълнение. Претоварваме се с писане и преписване на стратегии, но не гарантираме тяхното изпълнение и контрол. По този начин цялата европейска продукция и отношения, почиващи на тях, девалвират.

- **Адекватна ли е политиката на нашите управници?**

В никой случай. В България от самото начало на прехода съществуват скрити договори и обвързаности, които не позволяват появата на еманципирани, действително отговорни и модерни политически субекти, които да поведат страната ни към действително проспериращо развитие, да осигурят нейната международна интеграция. Надеждата

ми беше, че колкото и да са куци сегашните партии, ще развият усет за политическа

отговорност и заработят така, че в съответствие със своето влияние да осигурят необходимата политическа и икономическа география. Това би означавало реална диверсификация на отношенията, която да носи ползи за България, такива, каквито са записани в Конституцията, в Стратегията за национална сигурност, каквито по съдържание като обществен договор българите очакват. Доколкото това не се случва, моята надежда си отиде. Сега очаквам естествен процес на развитие на обществените отношения да доведе до обновление, поява на нови политически играчи, а оттам - на адекватни и съвременни решения, съобразени с националния интерес, т.е. с интересите на всеки български гражданин, на обществото и държавата.

Терористичните движения дават поле за изява на авантюристи, криминални елементи, насилници по професия и природа, обяснява Тихомир Стойчев.